

Linnar Looris: tantsida tuleb oma kodulinnani välja

Viimased 13 aastat välismaal tantsinud Linnar Looris on sellest hooajast Estonia balletitrupi ehk Eesti rahvusballeti kunstiline juht. Rahvusvahelise taustaga ning ingliskeelses keskkonnas end nagu kala vees tundvalt juhilt oodatakse häid ideid ja sedagi, et tal õnnestub balletiliikumisele suurem hoog sisse lükata.

38-aastane Linnar Looris on pärit Viljandist. Tema isa on enam kui 40 aastat Viljandi nukuteatrit juhtinud Altmar Looris, ema Marika töötas aastaid Viljandi kultuurimajas.

Kooliteed alustas Linnar Looris 1988. aastal toonases Viljandi 5. keskkoolis, kümneaastaselt läks ta aga Tallinna balletikooli katsetele. Et tants hakkas poissi huvitama ja ta pääses kooli sisse, jätkas ta õpinguid Tallinnas. Balletikooli lõpetas ta 2001. aastal. Järgmisel viiel aastal oli ta Eesti rahvusballeti solist, seejärel tantsis mõnda aega Suurbritannias Birminghami kuningliku balletiteatri solistina. 2007. aastal suundus ta Ameerika Ühendriikidesse Houstoni balletiteatrisse ja 2011. aastast oli selle trupi esisolist.

Linnar Looris, olete nüüd tagasi seal, kust teie karjäär hoo sisse sai. Kuidas otsus Estoniasse naasta sündis? Kas teid pidi palju meelitama?

Kohtusime peadirektor Aivar Mäe ning tollal loomingulise juhi ja peadirigendi ametit pidanud Vello Pähnaga, rääkisime tulevikuplaanidest. Mul oli tegelikult juba paar aastat kuklas tiksunud mõte, et kuhu ja mismoodi edasi. Aivar võttis paari kuu pärast uuesti ühendust ning kinnitas, et ta soovib väga, et ma sellele kohale tuleksin.

Ega seda otsust just väga lihtne teha olnud, aga kõik langes kuidagi emotsionaalselt kokku. Tipust on hea lahkuda ning vastu võtta selline väarikas võimalus. Selliseid võimalusi ei tule tantsukarjääris tegelikult tihti, nii et pakkumine oli intrigeeriv. Ja loomulikult aukartust äratav. Me rääkisime sellest korduvalt, aga veenda mind väga palju ei tulnudki.

Kas see, et isa oli ametis nukuteatri direktorina mõjutas tulevast elu?

Väiksenäe veetsin palju aega isa nukuteatris, ehitasin suurtest diivanipatjadest koopaid ning mängisin isegi ka mõnes lavastuses. Samuti nägin, kuidas mõlemad vanemad tegelesid Viljandi varietee tegemisega. Võin öelda, et olen laval ning selle taga üles kasvanud. Ja kuna mu ema isa on nooruses ka ise natuke balletiga tegelenud, otsustasid nad ka mulle selle võimaluse anda - ja siin ma nüüd olen.

Sakala

23.11.2019

Margus Haav

30000

189

Estonia teater

Aivar Mäe

Ballett

Linnar Looris

Tantsijakarjääril on nüüd kindel kriips peal. Aga kuidas on lavastamisega? Kas pigem mitte?

Selline on esialgne plaan küll. Olen seda meelt, et inimestel, kes lavastavad, peab olema midagi öelda. Olen oma kolleegidele öelnud, et kui mul kunagi selline tunne või inspiratsioon peaks peale tulema, pean kõigepealt ära põhjendama, mida ma luua tahaksin. Ja kui leitakse, et see oleks tõesti seda väärt, siis võib-olla. Ma ei võtnud seda kohta vastu kui koreograaf, nii suurt loomistungi mul pole.

Mis puudutab aga tantsu, siis alati on karjääri lõpetada raske, kui tantsija ei vaele just vigastuste küüsis. Mina ei tahtnud hakata niimoodi hääbuma, oodata ära seda, kui öeldakse, et enam lavale ei sobi. Nooruses ütlesid mulle pedagoogid ja vanemad kolleegid, et hea oleks lahkuda tipus. Siis tundus see kuidagi imelik. Kui sain vanemaks, mõistsin, et selles on väga palju tõe. Nii ei näe sa iseenda allakäiku ega piina ka publikut sellega.

Balletiartistide väga suurest koormusest on palju räägitud. Kui tippportlane saab vormi olulisteks võistlusteks ajastada, siis balletis sellist luksust pole, kogu aeg peab vormis olema. Ja vigastustest pole pääsu.

Kindlasti ütleb sportlane, et tal on raske. Meil on omad plussid ja miinused. Tantsus on nii, et pead ikkagi iga nädal lavale minema, kui oled repertuaariteatris nagu Estonia. Pead kogu aeg olema vormis. Sul ei ole sellist aega, et saaksid pikalt taastuda. See on kehale raske elukutse.

Kui sul on head geenid ja pead füüsilisele koormusele hästi vastu, siis on võib-olla lihtsalt mentaalselt raske. Kogu aeg proove tehes ja laval olles vigastusi ikka tuleb. Väga targalt peab tantsima, et pikalt vastu pidada.

Teie olete vähemalt suuremat sorti vigastustest pääsenud. Kas see on vedamine või pigem metoodilise töö tulemus?

Nii ühte kui teist. Geenidest on kindlasti abi. Ma ei ole lihtsalt murdunud, tööd on olnud vaja ikka roppu moodi teha. Kui väikesed vigastused on olnud, siis pigem enda rumalusest. Kui tantsijal tuleb esimene vigastus, muutub ta aga tavaliselt palju targemaks ja hakkab oma keha palju rohkem järgima.

Mul on nii läinud, et looduse poolest on vastupidavust olnud, ja olen ka mõistnud, et kõike peab targalt tegema. Olen alati kõrvalt teinud jõusaalitreenni ja natuke ka aeroobsemat trenni, et olla võimalikult igakülgne tantsija. Ainult balletiga kõige paremas vormis ei püsi. Aastate eest hakkasin joogaga tegelema. See on ka selline taastav asi, paneb keha heasse füüsilisse balanssi, siis on lihtsam tantsida. Jooga aitab tantsule kaasa ka selles mõttes, et võtab jäikuse ja kanguse ära, annab plastilisuse tagasi.

Füüsiline vorm on muidugi väga tähtis, aga olen alati imetlenud balleti psühholoogilist külge. Anda tantsu vormis edasi inimhinge sügavusi ja draamat - see on ikka ütle mata suur kunst.

Ma arvan, et see sõltub tantsijast. Emotsionaalsed rollid ja jutuehk story-balletid on mulle alati lihtsad olnud. Näitlemine on mul lihtsalt tulnud. Ma olen sellega muidugi vaeva näinud, aga mitte palju. Tallinna balletikoolis olid väga head näitlejameisterlikkuse tunnid. Noorele artistile on tähtis, et oleks selline keskkond, kus ta saab katsetada ja vabalt luua, eksida ja uuesti teha. Mina sain sealt suure julguse näidelda ükskõik mida.

Osal kolleegidel, kes on tulnud teistest koolidest ja kel on olnud teistsugune tantsutaust, on olnud raske. Oled õppinud ainult tantsutehnikat ja nüüd korruga hakata arendama emotsionaalset poolt - see võtab ikka aega. Laval naturaalne välja näha ja tõesti olla ahastuses või kõrvuni armunud - see ei tule lihtsalt. Mulle on seda annet antud ja selles mõttes on kergem olnud. Iga ballett, kus on olnud vaja näidelda, on olnud minule nagu värske õhk ja samas tunnen ennast seal nii koduselt. Mida rohkem klassika poole žanr läheb, seda raskem on tantsida. Siis on ainult sinu kehaline eelis ning see, kui hea kool sul on olnud ja kui täpselt on sind klassikalisse vormi pandud.

Kui rääkida balletimaailma telgitagustest, meenub Darren Aronofsky palju kiidetud «Must luik» või Moira Walley-Beckettii suurepärase telesari «Flesh and Bone». Kuidas asi reaalsuses välja näeb?

«Flesh and Bone» on reaalsusele mingis mõttes isegi kõige lähemal. «Must luik» oli utreeritud. Ega see balletimaailm nüüd nii dramaatiline ka ole. Vähemalt enam ei ole. Aga muidugi, üks intriige ole ikka. Ego on väga suured. Koreograafil on suur ego, juhil on suur ego ja artistil samuti ning kui need kõik hakkavad konflikti minema, võib raske olla küll. Mõnes mõttes ongi konflikt sisse kodeeritud.

Päris raske on ju, kui sind kogu aeg korrigeeritakse ning öeldakse, kuidas saaks paremini. Selles mõttes peavadki artist ja juht targad olema. Okei, võib-olla vahepeal läheme emotsionaalseks, aga me oleme üks meeskond. Olukordi repetiitor versus tantsija ei tohiks olla. Meie kõigi eesmärk on anda lavalt publikule võimalikult hea elamus. Selleks läheb vaja koostööd. Seda ongi hakatud üle maailma rohkem tähtsustama.

See ei tähenda, et me kõik sõbrad oleme, aga on austus ja inimesed teavad oma tööülesandeid. Nii suurt primadonnatsemist nagu varem enam nagu ei ole, kollektiivid on ühtsemad. Noorem põlvkond ehk ei pea enam nii suurele tambile vastu, kui oli vanal ajal, aga üks kõik muutub. (Naerab.) Koostööd ja ühe asja eest seismist peab ikka kõigile meelde tuletama. Keegi peab seda mulle

tegema ja mina pean seda tegema kõigile teistele, muidu töö vilja ei kannu.

Nii et päris elus siis balletisussidesse nõelu ja klaasikilde ei sokutata?

Olen kuulnud jutte, et nii on tõepoolest olnud. Varvaskingi on enne etendust naelutatud põranda külge - baleriinil on need ju aga ette valmistatud, ta teab, et need on tema mugavad jalanõud ...

Jutud sellistest sabotaažidest liiguvad, ise pole ma neid näinud ega kogenud. Need lood on pärit peamiselt Venemaalt, aga kui tõsiselt neid võtta ...

Üks põhilisi ülesandeid, mis teil Estonias lahendada tuleb, on balletiliikumisele Eestis rohkem hoogu sisse lükata. Kuidas läheb? Väga tõsiselt läheb. Uut infot on palju. Annan endale aru, et ma pole varem sellise positsiooni peal olnud ja õppida on palju. See on väga huvitav. Ma ei ole eriti 12-14-tunniseid tööpäevi teinud, nüüd teen.

Üldkokkuvõttes läheb hästi. (Rõõmsalt) Tööd on palju, aga artistidelt ja pedagoogidelt on seni väga hea tagasiside olnud. On palju sellist, millega peame tööd tegema. Lihtne see ei ole. Eesti rahvusballett ja rahvusoper on suur kunstilaev, seda naljalt ei muuda ja ega peakski. Muutused toimuvad ajapikku ja siis on nad ka paremini hallatavad.

Teil on suur rahvusvaheline kogemus. Kui korraks Houstonisse tagasi põigata, siis USA-s peab teater ise hakkama saama, ei mingit riiklikku toetust.

Seal põhineb kõik erasponsorlusel. Balletikunsti toetatakse väga palju, inimestele läheb see väga korda. Riik ei anna peaaegu sentigi.

Ometi kõik töötab.

Töötab, ja veel väga hästi! Turundus- ja reklaamiosakonnad on suurepäraselt organiseeritud, et inimesed investeeriksid ja käiksid etendusi vaatamas. Ameerikas kehtib süsteem, et kui investeerid kultuuri, saad maksuvabastust. Nii et veel üks lisapõhjus, miks seda teha. Mõlemad pooled võidavad.

Ballett Tallinnas ja ballett Houstonis. Kui majanduslik pool korraks kõrvale jätta, siis kui erinevad maailmad need on?

Houstonis näiteks tegime etendusi plokkide kaupa, hooaeg ei olnud etendustega segamini nagu Eesti rahvusballetis. Olles kogenud mõlemat süsteemi, tean, et ideaalset varianti pole.

Mõlemas on omad plussid ja miinused.

Töö intensiivsus oli Houstonis ja Ameerikas üldse suurem.

Konkurents oli tugevam, seega lihtsalt pidid alati olema väga heas

vormis. Kui omal ajal Estonias tantsisin, siis tundsin, et konkurentsi nii palju polnud. Mitte et oleksin selle võrra vähem tööd teinud. Harjusin Houstonis selle suure intensiivsusega ära. Alguses oli küll šokeeriv: kuidas ma tantsin päevas seitse ja pool tundi ja kuidas sellistele prooviperioodidele vastu pidada ... Kuidas ma 42 «Pähklipurejat» ära tantsin? Selles mõttes oli hea, et läksin siit Estonia kogemusega, ma ei olnud enam verinoor artist. Tänu kogemusele olid mõned asjad lihtsamad, rolli ettevalmistamine näiteks. Aga jah, selle intensiivsusega pidin ikka tegelema. See oli küll nagu öö ja päev.

Lava oli seal ka suurem. See oli aga pluss: sain oma mõõtmetes tantsida ega pidanud midagi tagasi hoidma. See andis palju suurema vabaduse. Samas pead suure saali ära täitma! Siin võid ju vaadata, et väikses saalis väga palju inimesi ei ole, teed rohkem sordiini all. Aga tegelikult ei peaks nii olema! Pead mängima läbi terve maja! Läbi terve Tallinna tuleks tantsida! Olen öelnud nendele välismaalastele, kes meil töötavad: tantsige oma kodulinnani välja! Estonias on kõik nagu peo peal.

Kui rahvusvaheline Estonia balletitrupp praegu on?

Meil on 15 rahvust - inimesi üle Euroopa ja põhimõtteliselt üle terve maailma. Selles mõttes on Eesti rahvuste ballett! (Naerab.) See on muidugi ülemaailmne tendents: igal pool on seltskond rahvusvaheline. Väga vähe on truppe, kus on ainult üks rahvus ja ainult üks kool. Tantsukunst on rahvusvaheline kunst. Piirid on tahes-tahmata valla.

Kui tulevad head tantsijad välisriikidest, siis loomulikult tahaksin nendega koostööd teha. Nad saavad publikule pakkuda head tantsu. Eesti publik võib muidugi tahta, et rahvusballetis tantsiksidki ainult eestlased, aga see ei ole võimalik. Esiteks ei ole balleti vastu nii palju huvi ja ka tase peab vastama normile.

Ühes aastatetaguses Sakalale antud intervjuus andsite mõista, et proovite jõudumööda ka kirjutamist. Kuidas sellega nüüd on? Viimasel ajal ma eriti kirjutanud ei ole. See on mul ikka hooti käinud. Houstonis hakkasin palju ukulelet mängima ja laulma. Laul ja muusika on mulle alati tähtsad olnud, nendega tegelemine on siiralt rõõmu valmistanud.

Praegu pole ma kirjutamise ja muusika kallal eriti nokitsenud - aega lihtsalt ei ole. Aga kui mingid emotsioonid sähvaka sisse löövad, siis ma selle ikka kuskile kirja panen. Või laulu sisse.

ELULUGU

• Linnar Looris on sündinud 22. augustil 1981. Aastatel 1988-1992 õppis ta Viljandi 5. keskkoolis ja aastatel 1992-2001 Tallinna balletikoolis.

- 2001.-2006. aastani töötas balletiartistina Estonia teatris. Eesti rahvusballeti koosseisus tantsis enamikus lavastustes solistirollis ning osales turneedel Soomes, Rootsis, Ukrainas, Venemaal ja USA-s.
- 2006.-2007. aastani töötas Inglismaal Birminghami kuninglikus balletis. 2008. aastal liitus Houstoni balletiga ning seal tantsis mitmes olulises solistirollis. 52-liikmeline Houstoni ballett on USA-s suuruselt neljas, regionaalsetest truppidest üks tugevamaid. Aastas antakse rohkem kui 70 etendust, koduteatriks on 2423-kohaline Wortham Theater Center.

Allikas: Estonia

"Meil on 15 rahvust - inimesi üle Euroopa ja põhimõtteliselt üle terve maailma. Selles mõttes on Eesti rahvuste ballett!
LINNAR LOORIS, Eesti rahvusballeti kunstiline juht"

"Meil on 15 rahvust - inimesi üle Euroopa ja põhimõtteliselt üle terve maailma. Selles mõttes on Eesti rahvuste ballett!"

"Nii suurt primadonnatsemist nagu varem enam nagu ei ole, kollektiivid on ühtsemad. Noorem põlvkond ehk ei pea enam nii suurele tambile vastu, kui oli vanal ajal, aga eks kõik muutub."

ELMO RIIG Linnar Looris on Estonias tagasi, seekord mitte tantsija ega koreograafina, vaid balletitrupi juhina.

4 x ERAKOGU Ben Stevensoni «Pähklipureja»

John Nemeieri «Suveöö unenägu»

Marius Petipa «Raymonda»

LK 8-9

Margus Haav

Sarnased uudised

[Linnar Looris: tantsida tuleb oma kodulinnani välja \(99%\)](#)

sakala.postimees.ee 23.11.2019